

Leto XXIV.

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din (za ino-
zemstvo: 210 din), za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din. Tedenska
izdaja za celo leto 60 din.
Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 4.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek,
sreda in petek

Ljubljana, petek 10. januarja 1941

Cena posamezni številki din 150

Beg v nepremičnine

Kdor pregleduje nedeljsko številko zagrebških »Novosti«, naleti na cele strani samih inseratov raznih pisarn za posredovanje nakupa nepremičnin. A tudi v vseh drugih jugoslovanskih listih je takšnih inseratov vse polno. Ti inserati so živ dokaz splošnega bega kapitala v nepremičnine. Ti številni inserati pa tudi dokazujejo, da je posredovanje pri nakupu in prodaji nepremičnin zelo dobičkanosno posel, kajti sicer bi ne rasle tako zelo realitetne pisarne.

Ali res ne bi bilo mogoče, da bi se ta beg kapitala v realne vrednote izkoristil bolj koristno za splošnost? Ali res nihče ne misli na to, kako bi pridobil ljudi, da bi svoj denar nalagali bolj koristno za sebe in za celoto? Za sebe! Ker danes preplačujejo ljudje nepremičnine in dostikrat tudi v polni zavesti, da plačajo preveč. Vseeno plačajo, ker jim je glavno, da dobe za svoj denar realno vrednoto. Če se vse spremeni, zemlja pa mi le ostane! To je zadnja misel, ki povzroča beg kapitala v nepremičnine.

Ta zadnja misel pa bi se mogla tudi drugače povedati: Če tudi vse propade, da izgubi denar vso veljavo, pa mi tovarna vendar ostane! Pa še drugače je mogoče varirati to misel. Kajti ne le nepremičnine in zemlja, tudi tovarne, vodne sile, železniške delnice, delnice rudarskih in drugih podjetij morejo biti varna naložba denarja. Poleg tega pa tudi naložba, ki daje dobre obresti in pri tem se koristi splošnosti. Naložba v nepremičnine pa pomeni danes prav pogosto zmanjšanje premoženja, poleg tega pa je za narodno gospodarstvo večkrat škodljiva ko pa koristna.

Pri nas je še vse polno neizkoriščenih naravnih zakladov, a tudi vse polno prostora za podjetja, ki skoraj morajo dobro uspevati. Elektrifikacija je šele v povoj, vse polno naših naravnih bogastev je še neizkoriščenih, tujski promet daje možnost za zelo rentabilne hotele, še vedno izvažamo velikanke količine surovin, namesto da bi jih doma predelali vsaj kot polfabrikate. Skratka razvojne možnosti gospodarstva v Jugoslaviji so še velikanke in zato je tudi še vse polno prostora za zelo rentabilna podjetja.

Seveda pa je prvi pogoj, da se v ljudeh vzbudi volja za takšne investicije in da se jim vcepi pričanje, da se bodo te investicije res obnesle. Prvi pogoj v ta namen pa je, da se čutilje ljudje varni pred presenečenjem, da se ne bo lepega dne z nenadnim predpisom na njih kalkulacija vrgla ob tla. Takšne napake pa so se pri nas delale in se še delajo. Tako so bili težko razočarani vse, ki so zaradi davčne prostosti zidali hiše. Kar na lepem je bila ta prostost ukinjena. Razni načrti o elektrifikaciji dežele, ki so predvidevali razlastitev lastnikov elektrarn, so tudi preplašili ljudi, da se niso upali vložiti denar za zgraditev elektrarn. Skratka, polno razlogov je bilo, da so se ljudje bali investirati denar v gospodarska podjetja in da so se raje zatekli v nakup nepremičnin.

Napaka ni bila pri ljudeh, temveč pri odločujočih činiteljih, ki niso znali vzbuditi v ljudeh voljo

za investicijsko delavnost, temveč so to voljo s svojimi nenadnimi predpisi naravnost ubijali.

V bodoče se mora zato postopati drugače in s primernimi ukrepi doseči, da ljudje ne bodo nalagali svojega denarja v mrtve nepremičnine, temveč v podjetja, ki so koristna za celoto in ki dajejo zaslužka ljudem. Zakaj bi se le nekaterim novim industrijskim podjetjem podeljevali veliki privilegiji, zakaj ne vsem podjetjem, ki so koristna za celoto? Marsikdo

bi se odločil za novo tovarno, če bi vedel, da bo mogel uvoziti carine prosto vse stroje, da bo vsaj za nekaj let oproščen davkov ali če bo imel druge ugodnosti.

Nepremičnina vabi ljudi s svojo varnostjo, država pa mora vabiti h gospodarsko aktivnim investicijam z rentabilnostjo. Ni dvoma, da je rentabilnost bolj vabljiva, naravnost pa nepremagljiva, če je združena z varnostjo.

Povečati moramo proizvodnjo, če hočemo zvišati blagostanje v

deželi. Zato pa je treba zasebno iniciativo z raznimi ugodnostmi pridobiti za investicije v podjetja, da bo narasla naša proizvodnja. Beg v nepremičnine je dokaz, da se zasebni iniciativi posveča premalo pozornosti in da odločujoči činitelji ne znajo pridobivati zasebne iniciative. Najlepše možnosti za preusmeritev bega v nepremičnine v koristnejše namene ostajajo s tem neizkoriščene. Tudi v tem je vzrok, da se ne moremo rešiti iz sedanjih težkih razmer.

biti zaščitena ne samo v interesu važne gospodarske panoge, temveč tudi v interesu splošnosti, a ta zaščita se da uvesti in izvajati samo na podlagi točnega pregleda surovih kož. Uvedena imamo vsakovrstna nadzorstva, tudi nadzornih organov nam ne manjka, primanjkuje pa pri takem nadzorovanju mnogokrat prepotrebne smotnosti. Nadzorstvo klanja živine v mestnih klavnicah in na področju podeželskih občin ne sme služiti samo veterinarskemu in splošnemu zdravstvenemu smotru, temveč mora nuditi tudi evidenco surovih kož, ki je neobhodno potrebna za preprečitev nedopustnega prekupčevanja in tihotapstva ter za zaščito zakonite trgovine, ki je edina porok za redno poslovanje usnjarske obrti in industrije.

Osrednji odsek trgovcev s surovimi kožami se je vnelo in iniciativno posvetil organizaciji prometa s surovimi kožami v vsej Sloveniji in, da bi bilo njegovo delo v čim večji meri vzajemno in uspešno, bo prirejal od časa do časa pri Združenju trgovcev v Ljubljani tudi informativne sestanke za člane, ki pa so o vseh važnih zadevah redno obveščeni tudi z okrožnicami.

Ob rojstnem dnevu kraljice Marije

Dne 9. t. m. se je vsa Jugoslavija s hvaležno vdanostjo spominjala rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije.

Prvi dan, ko je prišla v Jugoslavijo, jo je vzljubilo vse jugoslovansko prebivalstvo in njen poročni dan je bil pravi praznik za vso Jugoslavijo. Kasneje je ljubzen Jugoslovanev do svoje kraljice še narasla, ko so spoznali njen plemeniti značaj, njeno veliko skrb za dobro vzgojo naših kraljevičev in njeno veliko socialno ter človekoljubno delovanje. Vedno je pomagala kraljici Mariji, kadar je šlo za dobrodelno ali socialno akcijo. Dobrota njenega srca, njena prisrčnost v občevaranju z ljudmi, njeno zanimanje za vse ljudske težave ji je tudi za vedno zagotovilo ljubezen vsega prebivalstva Jugoslavije.

Vse prebivalstvo ji je zato iskreno čestitalo k rojstnemu dnevu in iskreni želji, da bi bila ohranjena našemu narodu še dolgo vrsto let.

Trgovinska pogajanja z Bolgarsko

V kratkem se začne med Bolgarsko in Jugoslavijo trgovinska pogajanja. Med drugim se bo razpravljalo o letni dobavi bolgarskega premoga v višini 80.000 ton, na kolikor se je zavezala Bolgarska že s prejšnjimi pogodbami. Bolgarska pa te zaveze zaradi pomanjkanja vagonov ni mogla v celoti izvesti. Poleg tega pa je zahtevala od Jugoslavije v nadomestilo določeno količino žitaric.

Na trgovinskih pogajanjih se bo nadalje razpravljalo o tranzitu bolgarskega blaga skozi Jugoslavijo. V gospodarskih krogih vlada prepričanje, da bodo tudi ta pogajanja enako ugodna in lahka rešena, ko vsa dosedanja.

Naročajte in širite
»Trgovski list«

Skupno organizacijo potrebuje slovensko gospodarstvo

Poučni opomini iz Voivodine in Hrvatske

Že svoje dni smo opozorili na prizadevanje gospodarskih ljudi iz Voivodine, da se ustanovi za Voivodino gospodarski svet, v katerem bi bile združene vse glavne gospodarske organizacije Voivodine. Gospodarski ljudje iz Voivodine so nadalje predlagali, da se podobni gospodarski sveti ustanove tudi v vseh drugih pokrajinah, da bi se na ta način dobilo neko nadomestilo za še neustanovljeni gospodarski svet. Prizadevanja voivodinskih gospodarskih ljudi so tudi že rodila pozitivne uspehe in v donavski banovini se je že ustanovil Osrednji odbor gospodarskih ustanov in združenj. Ta odbor je imel v decembru tudi že svojo prvo sejo ter so se te seje udeležili poleg zastopnikov gospodarskih organizacij tudi prometni minister inž. Beslić, ban donavske banovine dr. Kjurina in župan Beograda Jevrem Tomić.

Na tej seji je bilo podanih tudi več referatov, tako o gospodarskem pomenu javnih del, o delovanju Prizada ter o glavnih načelih naše nove gospodarske politike. Skupna organizacija voivodinskih gospodarskih ljudi in organizacij se torej že udeležuje in se bo po vsej verjetnosti še mnogo bolj udeleževala.

A tudi v banovini Hrvatski se enako uspešno združuje gospodarstvo v enotni organizaciji. Ustanovil se je v ta namen skupni odbor vseh zbornice na območju banovine. Ta odbor deluje živahno in je imel včeraj v sredo svojo plenarno sejo, na kateri je obravnaval celo vrsto za hrvatsko gospodarstvo perečih gospodarskih vprašanj. Zlasti pa se je poudarila na seji zbornice potreba, da vse hrvatsko gospodarstvo nastopa skupno in s tem doseže, da se ne bodo izdajali zakonski predpisi brez sodelovanja gospodarskih organizacij. Posebej je naglasil predsednik seje, da se danes gospodarski ljudje bore za eksistenco in ne samo za zaslužek ter je zato tudi solidarnost vseh gospodarskih stanov neobhodno potrebna.

Če se združuje gospodarstvo Voivodine v enotni skupni organizaciji, če sledi temu primeru tudi gospodarstvo Hrvatske, tudi slovensko gospodarstvo ne sme ostati neorganizirano, t. j. brez skupne organizacije. To je jasno ko beli dan, kajti neorganizirano slovensko gospodarstvo nikakor ne bo moglo z uspehom braniti svojih pozicij, ker pomenijo danes nekaj le velike in organizirane celote.

Ni pa niti treba dosti premišljevat in takoj se vidijo velike praktične koristi, ki bi jih prinesla

ustanovitev skupne organizacije slovenskega gospodarstva. Tako vidimo danes, kako se skušajo razdeljevanje blaga, določevanje cen in druga dnevna vprašanja rešiti brez sodelovanja trgovstva in tudi v direktnem nasprotju z njegovimi interesi. Enake konstatacije bi mogli slišati tudi iz industrijskih in obrtniških krogov. Vedno se ponavlja ista pesem, da so navezani vsi gospodarski stanovi drug na drugega, če hočejo nekaj doseči. En sam stan je izoliran in brez moči, vsi skupaj pa so faktor, ki se ne more prezreti in čigar sodelovanje se ne more pogrešati.

A tudi s stališča celote bi bila ustanovitev skupne organizacije slovenskega gospodarstva samo koristna. Danes tudi za najbolj važna gospodarska vprašanja Slovenije ni nobenega enotnega načrta. Katera javna dela so za nas danes najvažnejša? Kako naj se dvigne industrializacija dežele? Kako naj se prepreči beg industrije iz dežele? Kako naj se najbolj racionalno uredi preskrba Slovenije z živili in surovinami? Takšna in podobna vprašanja se postavljajo vsak dan znova, a prave rešitve ne more podati nihče, ker ni enotnega načrta niti enotnega pogleda na potrebe Slovenije.

Zato pa je tudi obramba gospodarskih interesov Slovenije silno slaba. Niti najbolj skromnih uspehov ne moremo doseči in skozi leta in leta zahtevamo iste reči in vedno ostajajo nerešene. Prometna vprašanja, zboljšanje telefonskega prometa, ureditev kolodvo-

rov, vprašanje aprovizacije, vprašanje bolnišnic, denarnih zavodov, našega tujskega prometa itd., vse ostaja nerešeno iz leta v leto.

Predvsem zato, ker nimamo centralne organizacije, ki bi izdelala načrt našega dela, da bi dobili najprej ono, kar potrebujemo najbolj in ki bi tudi poskrbela, da od te zahteve ne bi odnehali, dokler je ne dosežemo. Vse naše javno življenje je, ker nimamo skupne gospodarske organizacije, brez vsakega sistema in naše delo je odvisno le od naključja, ne pa od naše volje. Zato pa se tudi naš gospodarski položaj ne more zboljšati, zato ostajamo vedno na isti stopnji, v primeri z napredkom drugih pa nazadujemo.

Centralna gospodarska organizacija — pa naj se ustanovi v kakršni koli obliki — more šele prinesiti zboljšanje. Zato pa se tudi mora ustanoviti in zato morajo gospodarske organizacije delati za njeno ustanovitev, pa čeprav bi bila takšna organizacija v začetku le delna, da bi se združile v skupnem delu le nekatere gospodarske organizacije. Toda začetek bi bil storjen in to je že polovica uspeha. Nedvomno pa bi se krog članov te organizacije hitro razširil, kakor hitro bi začela delovati.

Po vzgledu Voivodine in Hrvatske mora dobiti tudi Slovenija svojo gospodarsko centralo, ali pa bomo za vedno ostali v defenzivi ter se morali umikati nazaj na vedno bolj ozke pozicije, s katerih se navsezadnje ne bomo mogli niti braniti.

Promet s surovimi kožami

Zaščita zakonite trgovine je nujno potrebna

V našem gospodarskem in socialnem življenju se bridko občutijo slabosti nadomestkov za izpodrinjeno in odpravljeno svobodno trgovino. Kolikor važnejša je kaka panoga, toliko občutljivejša so razne hibe. Prav nazorno se to kaže pri prometu s surovimi kožami in sploh pri usnjarstvu v Sloveniji, ki ima na svojem področju dve tretjini udejstvovanja te stroke v vsej državi.

Ko so maksimirali cene surovih kož, so pozabili na prepotrebno zaščito zakonite trgovine, meneč, da je že dovolj storjenega z odmero pičlega trgovčevega zaslužka. Zaradi pomanjkanja zaščite zakonite trgovine je nastala zmeda, katero v splošno škodo močno izkoriščajo nekateri mesarji, ko

kože zaklane živine sami solijo in potem prodajajo pod roko. Pri tej ilegalni trgovini se seveda dosega cene, ki gredo čez maksimum in seveda tudi čez odmerjeni zaslužek legalnih trgovcev. Ponokod je zakonita trgovina sploh prenehala in usnjarska podjetja so v veliki zadregi zaradi pomanjkanja kož, množijo pa se tudi primeri tihotapljanja kož preko meja. Ker zakonita trgovina ni zaščiten, je postala ilegalna trgovina velik škodljivce ne samo v pogledu dobave surovin, temveč tudi velika nevarnost za obstoj usnjarskih obratov, ali z drugimi besedami zelo nevarna za vse izdelke, med katerimi so obušala seveda najbolj važna in potrebna.

Zakonita trgovina s kožami mora

Pisari

Boj proti draginji in pomanjkanju blaga se vodi pri nas predvsem s pisarijami. Kar nevedno je, kako silno mnogo pisar se zahteva od gospodarskih ljudi. Vsak mesec morajo prijavljati svoje zaloge, vedno znova in znova, razne vloge, vlagati prošnje za izvoz in uvoz, za zvišanje cen in še za nešteto drugih stvari. Navadno pa se poleg tega zahteva, da vlagajo prošnje in prijave kar v petih izvodih. Teoretično je sicer mogoče, da ima teh pet izvodov neki smisel, prepričani pa smo, da večina teh izvodov obteži ter da nimajo druge uporabe, ko da zbirajo prah. Kam pa bi tudi prišli uradi, če bi znova pregledovali papirje o poslu, ki so ga že izvršili. Teh pet izvodov, ki se vedno znova zahtevajo, ni zato nič drugega ko brezpotrebno porabljanje papirja.

Kako po nepotrebnem se zahtevajo razne prijave zalog, se posebno lepo vidi pri premogu. Če javijo premogovniki svoje zaloge in svoj proizvodnjo, je pač čisto odveč, da morajo prijavljati svoje zaloge še trgovci s kurivom. Koliko premoga imamo, se iz prijav premogovnikov že čisto jasno vidi. Kaj treba nadlegovati še druge!

Da je večina zahtevanih prijav dejansko samo nepotrebna pisarija, se vidi tudi iz tega, da se morajo vse prijave zalog poslati vsakega 5. v mesecu.

En dan v mesecu se tako nabere cela kopa prijav, druge dni pa nič. To ravno ne kaže, da bi se te prijave posebno temeljito obdelovale.

Zato pa naj se zahtevajo le prijave, ki so res potrebne, ki ne bodo ležale mrtve in samo v toliko izvodih, kolikor je neobhodno potrebno. Naj se vendar upošteva, da so poslovni ljudje danes več kot zadosti zaposleni s svojimi posli in da nimajo časa, da bi se ukvarjali z nepotrebnimi pisarijami. Pa tudi nepotrebno uničevanje papirja se mora preprečiti, ker je treba varčevati povsod.

Zato ne preveč pisarij!

Kdaj bodo obnovljeni naši trgovinski odnosi s Španijo

Na seji odseka za denarstvo zagrebške trgovinske zbornice se je med drugim razpravljalo tudi o naših trgovinskih odnosih s Španijo. Konstatiralo se je, da ti odnosi še vedno niso obnovljeni, pa čeprav so se razmere v Španiji že davno normalizirale. Razlog temu stanju je, ker naše pristojne oblasti še vedno niso mogle najti načina, po katerem bi se plačevalo blago oz. naša protivrednost za blago, na drugi strani pa zato, ker je še vedno nerešeno vprašanje naših terjatev, ki izvirajo še iz časov pred špansko državljansko vojno. Ker pa je potrebno, da se naši trgovinski odnosi s Španijo obnove, naj bi se vsaj dogovorili kontingenti za nekatere vrste blaga. Plačilo za to blago pa naj bi se dogovorilo v svobodnih devizah. Po potrebi pa naj bi se naš izvoz tudi kompenziral za uvoz onih španskih predmetov, ki so potrebni našemu gospodarstvu. Zagrebška zbornica bo v tem smislu tudi formulirala svoje zahteve.

Zahteva po ustanovitvi posvetovalnega odbora pri Diporisu

Z zakonskimi predpisi o delovanju Direkcije za proučevanje kmetijstva (Diporis) je predvidena tudi ustanovitev posebnega posvetovalnega odbora, ki pa se še vedno ni ustanovil. Nekatere gospodarske korporacije so zato zahtevale, da se ta odbor čimprej ustanovi. Zahtevajo nadalje, da bodo člani tega odbora tudi zastopniki gospodarskih organizacij. Samo na ta način se more delo Diporisa razvijati dobro in v skladu z gospodarskimi zahtevami.

Pozno zaščeneje trgovcem

Minister Čubrilovič o vzrokih pomanjkanja živil

Ko je zaradi vojne nastalo pri nas pomanjkanje blaga, se je za pomanjkanje blaga proti trgovcem, češ da so oni krivi vsega pomanjkanja blaga, ker da blago prikrivajo, da bi dosegli višje cene. Pod vplivom te gonje so izšle tudi vse protidraginjske uredbe in predpisi, ki so imeli čisto neprikrito ost proti trgovcem. Stisnjen na eni strani od vedno težjih pogojev dobaviteljev, na drugi strani pa od vedno večjih zahtev potrošnikov, je preživelja trgovec najtežje čase in se zama trudi, da nabavi blago in ustreže svojim odjemalcem. Zaradi malo premišljenih predpisov pa je bil vrhu tega še v večnem strahu, da ne bi izpolnil kakšnega predpisa, ki so se ne prestopno spreminjali in menjavali, da se že nihče ni v njih prav spoznal.

Toda polagoma je prišlo na dan, da vendar ni trgovec tisti, ki kupi blago, temveč da je krivda za pomanjkanje blaga čisto drugod. In z redko odkritosrčnostjo je o tem spregovoril v svojem govoru po radiu ob koncu leta kmetijski

minister Čubrilovič, ki je znan po svoji kmetijski ideologiji. Govoril je o problemu prehrane prebivalstva ter o vzrokih pomanjkanja živil ter med drugim dejal:

Veljamo kot agrarna država in tako se o nas govori in piše, celo v strokovnih listih. Res se bavi velik del našega prebivalstva s kmetijstvom, toda to ne pomeni, da smo vedno imeli pridelkov v izobilju. Naglo razmnoževanje prebivalstva je povzročilo pretirano cepljenje kmetij, da večina kmetov več ne pridelava dovolj niti zase. Dalje se še to malo zemlje ne obdeluje racionalno in zaradi tega pridelamo precej manj, kot bi mogli, in zato tudi v mirnem času naš izvoz ni bil velik. A druga svetovna vojna je skalila gospodarske odnose tudi pri nas, blokada je ustavila dovoz žez morje. Vojna je vzela milijone kmetov v Evropi od pluga, slabe letine so pa stanje še poslabšale, tako da je danes vprašanje kruha za odločitev tega svetovnega klana enako važno kakor vprašanje zmage na bojnem polju.

Kdo je kupičil živila

Mi smo v tej vojni ostali nevarni in se zato zdi čudno, da se je pri nas vprašanje prehrane tako poostriko. In zakaj se je? Eden prvih in gotovo glavnih vzrokov je strah pred pomanjkanjem. Strah pred lakoto je velik v vseh vojnah. Kaže se zato želja po kupičenju živil, ki prehaja že včas v strast (manijo).

Kmet, ki je sicer prinašal na trg in prodal del svojega žita, zdaj tega ne stori, ker ne zaupa jutrišnjemu dnevu in ima raje blago v omari. Trgovci in mlinci težke dobe žito ter ga tudi težko prodajo. Zasebniki z nekaj denarja krčevito nakupujejo in vlačijo domov življenjske potrebščine. Kupuje se moka na vreče, sladkor na zaboje,

miho na desetkilogramov, olje na konve, in to delajo ljudje, ki so v normalnem času kupovali samo za sproti. Dobijo se meščani in kmetje, ki kupujejo po več vreč soli, prej so pa rabili tedensko komaj po eno kilo.

In kar je najvažnejše — večina ljudi ne troši tako nakupljenih živil, temveč se trudi, da še nadalje nabavlja vse sprotne potrebščine na dnevnem trgu. Na ta način se potegnili iz prometa na desetstote vagonov žita, na stotine vagonov sladkorja, kave, riža in drugih živil. Tako je seveda razumljivo, da nam zmanjkuje v državi živil, čeprav jih nismo nič izvozili.

Zakaj se niso maksimirale agrarne cene?

Po tej analizi pomanjkanja živil je g. minister pojasnil, zakaj vlada ni takoj maksimirala cen za kmetijske pridelke oz. regulirala njih promet. To je opustila z željo, da v prejšnji krizi hudo prizadetemu kmetovalcu pomaga. Trudila se je, da prepreči brezvestno špekulacijo, poskušala olajšati življenje mestnemu prebivalstvu, vendar je morala paziti, da kmet ne bo obložen še z bremenom vojne.

Velike spremembe silijo, da tudi mi uvedemo namesto svobodnega, liberalnega gospodarstva postopno regulirano in načrtno gospodarstvo. Vedeli smo, da je izhod le v povečanju proizvodnje in pravični porazdelitvi blaga. Vprašanje kmetijskega gospodarstva nas je zanimalo ne le zato, da pomagamo kmetu in vasi, temveč ker smo spoznali, da je v interesu celote dviganje kmetijstva, večanje njegove proizvodnje in da se s tem omogoči prehrana ljudstva v teh težkih časih.

Vladni ukrepi

Potrebne so bile za to nove metode dela: ustanovitev Diporisa, ki ima nalogo organizirati kmetijsko službo, zagotoviti prehrano pasivnih krajev in regulirati cene kmetijskih pridelkov na tak način, da kmet dobi kar najvišjo ceno, a porabnik plača čim manj, posebno še v pasivnih krajih. Tako se je to ministrstvo počasi spreminilo v ministrstvo za prehrano ljudstva. Diporis je kljub težavam rešila že mnoge naloge: osnovala mrežo svojih prodajalnic v pasivnih krajih, kjer prodaja po lastnih nabavnih stroških. Oddala je tako tudi 4 tisoč vagonov koruze in 1800 vagonov pšenice.

Ministrskemu svetu je predložen načrt o kreditu za državne rezerve hrane po uredbi. Za nabavo hrane se je določila vsota 275 mili-

jonov din in za postavitev žitnih skladišč 25 milijonov din. Z družbo Silos je postavila Diporis 70 skladišč za 3500 vagonov žita, s čimer se je mreža silosov razlegla na vso državo. Sedanje zaloge boč morale zadostovati za čez zimo, če ne bi delovali proti temu zgoraj naštetih čimtelj. Z žitno uredbo so bile določene pravične cene kmetijskim pridelkom in se trudili, da bi obvarovali potrošnike pred navijalci cen. Če treba se uvede tudi popolno racioniranje in karte.

Dosti teže pa je organizirati prehrano mest. Z občinskimi prekrbovalnimi uradi in industrijskimi potrošniškimi združenji smo poskušali to doseči.

Vlada je dala kredit sto milijonov. Težava pa je v tem, ker živil ni v zadostni množini na trg. Upamo premagati tudi to. Z našo zunanjo politiko odvrčamo vojno nevihto, s pomirjenjem ljudstva se bo pa nehala kupičenje življenjskih potrebščin. Državni interes zahteva, da so vsi državljani dovolj preskrbljeni s kruhom. Ponavlja zato svojo globoko prepričanost, da je pri nas kruha dovolj, odvisno pa je od naše zavednosti, čuta odgovornosti, ljubezni do države, ali ga bodo vsi imeli, in zato problem kruha ni nerešljiv, ker zavis od naše volje, ki jo kraljevska vlada ima.

Krivica naj se popravi!

Besede ministra Čubriloviča pomenijo za trgovce največje zaščeneje, ker dokazujejo, kako ostra krivica se je delala trgovcem, ko so se oni tudi z uradnih mest stikali kot glavni krivci pomanjkanja blaga in draginje. Če pa se je sedaj v vladnih krogih spoznalo, da niso bili krivi trgovci, potem se naj storjena krivica tudi popravi in naj se črtajo iz protidraginjskih uredb in iz drugih zakonskih predpisov vse določbe, ki so očitno naperjene le proti trgovcem. To je pač najmanj, kar se mora zahtevati!

Naj se pa tudi neha vsaka protitrговska tendenca v vseh bodočih predpisih, predvsem pa se naj napravi konec oni brezsmiselni in za celoto škodljivi propagandi, da se mora vsa zasebna trgovina izločiti. Pod vplivom te propagande se sodaj ustvarja za razdeljevanje živil velikanski in tudi drag aparat, ki bo zahteval od prebivalstva težke gmočne žrtve, ne da bi mogli jamčiti za dobro razdeljevanje blaga, ker je ves ta aparat brez skušenj, poleg tega pa okoren in nepripravljen za tako velik posel. Mnogo ceneje za ljudi in za državo bo, če se ta posel prepusti trgovini, ki je zanj pripravljena in usposobljena. Zasebni legalni trgovini je zato treba vrniti njeno mesto, ne pa jo zatirati zaradi predsodkov, ki so se izkazali kot čisto brez podlage, kakor dokazuje besede kmetijskega ministra Čubriloviča.

italijanske vlade, ki izreka priznanje hrabrim italijanskim vojakom in ki naglašajo, da bo Italija ostala zvesta paktu osi in nadaljevala boj, dokler ne doseže svoje politične in gospodarske neodvisnosti.

Nemčija bo poslala v Italijo poseben ekspedicijski zbor. »Völkischer Beobachter« piše v zvezi s tem, da to dejanje ne pomeni samo prijateljsko kretnjo Nemčije do Italije, temveč da to dokazuje, da je Nemčija zainteresirana na porazu Anglije in da zato nastopa proti njej povsod, kjer je postala Anglija močna.

Letnik 1922 je bil vpoklican v Italijo pod orožje. Italijanski listi pripominjajo, da je to letnik, ki je bil že čisto vzgojen v fašistični ideologiji.

Pozornost vzbuja, da v zadnjem času italijanski listi zelo pogosto pišejo o proletarski in fašistični Italiji.

Britanski vojni načrt je po informacijah »Popolo d'Italia« naslednji: 1. V zimi 1940/41. mora zmagati Vel. Britanija v Sredozemskem morju. 2. V poletju 1941. mora biti angleški odpor Nemčiji močnejši. 3. V zimi 1941/42. se morajo v Afriki koncentrirati vse sile britanskega imperija. 4. V spomladi 1942. bo napadla Vel. Britanija skozi Balkan države osi, istočasno pa naj bi intervenirala tudi USA v korist Vel. Britanije. »Popolo d'Italia« dostavlja, da je ta načrt sestavljen na napačni podlagi, ker Italije Vel. Britanija ne bo mogla premagati.

Iz nemških virov se poroča, da nameravajo Nemci v kratkem izstiliti odločitev, zlasti se preden bi mogle Združene države v polnem obsegu priskočiti na pomoč Angliji. Govori se o napadu in invaziji v Anglijo, o novih vojnih dogodkih na jugovzhodni, zlasti pa o velikih letalskih akcijah, ki naj prinesejo odločitev.

Z afriškega bojišča poročajo Angleži, da so britanske čete prodrlje že do letališča Gazala, ki je 64 km zapadno od Tobruka. Britanski napad na Tobruk, kjer je baje 30.000 italijanskih vojakov, se p.akuje v kratkem. Angleži nadalje poročajo o lokalnih uspehih na sudanski in etiopski fronti, kjer so etiopski uporniki zasedli italijansko postojanko Gubo.

Nemška letala zaradi slabih vremenskih razmer že tri dni niso napadala Anglije. Samo posamična letala so bila nad Anglijo. Angleška letala pa so bombardirala znova vso zapadno nemško obalo, zlasti Wilhelmshafen, Emden in Borkum.

Z albanskega bojišča ni posebnih vesti. Večji boji so bili le pri Podgračju. Zivahnješe pa je bilo delovanje letalcev.

Predsednik Roosevelt je predložil novi državni proračun v višini 17,48 milijarde dolarjev. Od vseh izdatkov gre nad 10,8 milijarde dolarjev za vojsko, torej več kot 62%. Proračunski primanjkljaj znaša 9,2 milijarde dolarjev. V resnici pa bo do izdatki za vojsko še znatno večji, ko se bo začel z vso paro izvajati ameriški oborožitelni program. Računajo, da bo narasel proračun na 28 milijard dolarjev. Poleg tega bo vlada zahtevala takoj po končani proračunski debati izredni kredit v višini 10 milijard dolarjev, da bo mogla organizirati pomoč Angliji.

V razložitvi novega proračuna je dejal predsednik Roosevelt, da pomeni ta kombinacija stroškov za »New Deal« in za oboroževanje. Ameriška vlada je sedaj izdelala načrt za totalno obrambo demokracije. Združene države morajo biti na kopnem, v zraku in na morju tako močne, da morejo obvladati vsak položaj. Oborožitelni program določa najmodernejšo opremo za vojsko. Kopna vojska bo štela prihodnje leto poldrug milijon mož, mornarica pa še enkrat toliko ko sedaj. Mnogo pa je treba storiti tudi za izpolnitev notranje varnostne službe. Stori se bo potrebno, da dobički vojne industrije ne bodo presegli dovoljene mere. Roosevelt je nadalje izjavil, da se že gradi 125 novih tovarnov za orožje. V 6 mesecih bo oddanih naročil za 10 milijard dolarjev. Po vsem ozemlju Združenih držav rastejo povsod nova industrijska podjetja. Ob koncu svojega govora je predsednik Roosevelt naglasil, da se bo narodni dohodek dvignil do neverjetne višine.

Ameriški mornariški minister Knox je izjavil, da se bo moštvo na ameriških vojnih ladjah povečalo za 42.000 na 230.000 mož. Združene države bodo imele tri enako močna brodovlja, in sicer v Atlantiku, na Tihem oceanu in v Aziji.

Angleški letalski maršal Dowding je izjavil, da bo Anglija razpolagala v l. 1942. z 49.000 letali, ravno toliko letal pa bodo tedaj imele tudi Zdr. države Sev. Amerike.

Angleška vlada je pristala na Rooseveltov predlog, da pusti v nezasedeno Francijo živila za otroke. Živila bo razdeljeval ameriški Rdeči križ.

Politične vesti

Turški ministrski predsednik je imel v parlamentu govor, v katerem je znova naglasil, da ostane Turčija svojim zavezniškim zvesta. Izjavil je nadalje, da je mednarodni položaj Turčije utrjen in da postaja turška vojska vsak dan močnejša. Varnostni ukrepi, ki jih je storila turška vlada, so dali dobre rezultate.

Ministrski predsednik Filov je po svoji vrnitvi v Sofijo izjavil, da so neresnična vsa poročila, da se je v Nemčiji sestal s političnimi osebnostmi. Na Dunaj je potoval izključno samo iz zdravstvenih razlogov.

Član bolgarske vlade je po razgovoru z min. predsednikom Filovim izjavil, da so popolnoma neresnične vesti, da bi bile nemške čete na Bolgarskem ali da bi Bol-

garska pristala na prehod nemških čet skozi Bolgarsko.

Sovjetski poslanik v Budimpešti ni bil poklican v Moskvo, temveč so bili poklicani na posvetovanje samo poslanci balkanskih držav.

Sovjetska agencija Tass demantira, da bi bil sovjetski poslanik v Bukarešti odpoklican.

Angleško vojno poročilo pravi, da general Bergonzoli ni bil ujet, ker je v zadnjem trenutku pobegnil na motornem člunu. Tudi komandanti obeh fašističnih milic so skušali pobegniti, a so bili nekateri od njih ujeti nekoliko severneje od Bardie.

O vojnih dogodkih v Libiji pišejo italijanski listi precej enako. Vsi naglašajo, da so dale čete generala Bergonzolija v Bardii skozi 23 dni zelo močan odpor Angležem, čeprav so bili ti v silni premoči. Njihov odpor je izzval občudovanje po vsem svetu. Nezgoda, ki jo je doživela Italija v Libiji, ne bo zločila njenega odpora. To da tudi jasno dokazuje komineki o seji

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte, štrac, journele, žolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

Glavni namen javnih del

Na seji stalnega odbora centralnih gospodarskih organizacij in združenj Vojvodine je referiral gen. tajnik zbornice za TOI v Novem Sadu dr. Slavko Stanić o glavnih nalogah, ki naj bi jih imela naša javna dela. Naglasil je, da bi moral biti njihov glavni namen, da se poveča proizvodnja v državi, zlasti pa bi morala javna dela obsegi naslednje:

1. vzdrževanje sedanje prometne mreže, zvezanje surovinskih središč z važnejšimi prometnimi središči ter naj bi se v ta namen zgradile nove proge ter izpopolnile sedanje s krajšimi zvezami;

2. izvedba večjih melioracijskih del, s katerimi naj se ustvari možnost novega zasluga za najširše sloje naroda;

3. razširjenje naše surovinske podlage, da se okrepe naše osnovne industrije, zlasti metalurški ter da se pridobiva pogonski material;

4. zboljšanje železniškega prometa z rednim vzdrževanjem sedanega voznega parka ter z nabavo novih tovornih in potniških vagonov ter lokomotiv;

5. dajanje dolgoročnih fiksnih naročil naši industriji. Zato naj se spremene tudi sedanji predpisi zakona o državnem računovodstvu;

6. ustanovi naj se čim več strokovnih šol, da se vzgoji čim večje število kvalificiranih delavcev.

Določevanje maksimalnih cen

Zelo interesanten predlog, kako naj se določujejo maksimalne cene, so predlagala nekatera industrijska podjetja iz banovine Hrvatske in iz dravske banovine. V glavnem predlagajo te industrije: Maksimalne cene naj se ne določajo na podlagi prejšnjih cen, temveč naj se takoj določijo maksimalne cene na podlagi veljavnih dnevnih tržnih cen.

Vendar pa naj bi bilo njih trajanje omejeno in naj bi se te cene v določeni dobi (morda vsak mesec) zniževale. Na ta način ne bi imeli nobenega interesa, da blago skriva v upanju na boljše cene, temveč bi moral nasprotno gledati na to, da se blaga čimprej reši, ker bi vedel, da bo prihodnji mesec maksimalna cena nižja. Na drugi strani pa tudi potrošniki ne bi več v paničnem strahu, da cene narastejo, nakupovali blaga in ga kupili, ker bi vedeli, da ga dobe prihodnji mesec ceneje. Podoben utemeljen predlog je podala naša industrija tudi za določevanje maksimalnih cen za surove kože. Vsekakor so ti predlogi vredni upoštevanja.

»Trgovski tovariš« zaključil 37. letnik

Izšla je zadnja dvojna številka (11/12) »Trgovskega tovariša«. Z njo je zaključil »Trgovski tovariš« svoj 37. letnik. Vse priznanje je treba izreči Trgovskemu društvu »Merkur« za izdajanje »Trgovskega tovariša«, ki je bil dolgo vrsto let naša edina gospodarska revija, ki je pa tudi še sedaj nujno potrebujemo. Samo železi je, da bi gospodarska javnost bolj upoštevala poštenost Trg. društva »Merkur« in v obilnem krogu vstopala v krog v obilnem krogu lista. Saj je naročnina na »Trg. tovariš« silno nizka, samo 36 din za vse leto.

Priznanje pa je treba izreči tudi uredniku »Trg. tovariša« g. Josipu J. Kavčiču, ki že nad 10 let z vedno enako živim v nemu in požrtvovalnostjo ureja »Trg. tovariš« in ga ohranja na doseženi višini. Kakor vse številke lanskega leta, tako prinaša tudi zadnja lanske številke celo vrsto aktualnih gospodarskih člankov. Predvsem moramo omeniti temeljiti uvodni članek našega priznanega gospodarskega publicista Draga Potočnika »Še o cenah«. Na podlagi

analize razvoja cen predlaga, da se uvede racioniranje živil. G. Mešnar Stane, ki je znan tudi našim bralcem, je objavil članek: Aranžerski tečaj pri nas. Zelo potreben je naslednji članek: Boj pesimizmu! G. Fran Zelenik, tudi od naših bralcev čislani gospodarski publicist, je objavil članek »Z več-

jim uspehom«. G. Vinko Šaraben, vedno marljivi zbiralec gradiva o mednarodnem gospodarstvu, je objavil članek »Evropska produkcija jekla in železa«. Slede še članki: »Mednarodno vojno gospodarstvo« — »Naše gospodarstvo pozimi 1940/41.« — »Izenačeni svetovni blagovni trgi« — »Iz-

ameriškega gospodarstva« — »Vojno finansiranje Velike Britanije« — »Dober spomin« — »Rodbina Miteuic« — »Strelno orožje prejšnjih vekov« — »To in ono« — »Društvene vestice«.

Vsebinska je torej bogata in pestra! Čitajte zato redno vsako številko »Trgovskega tovariša«!

Za svojo eksistenco se mora boriti gospodarstvo

Seja delovnega odbora hrvatskih zbornic

V prostorih zagrebške trgovinske zbornice je bila v sredo seja delovnega odbora hrvatskih gospodarskih zbornic. Na seji so se obravnavala mnoga vprašanja, ki so važna tudi za slovenske gospodarske ljudi in zato poročamo o tej seji nekoliko podrobneje. Sejo je otvoril in vodil predsednik zagrebške trgovinske zbornice mg. phar. Vauk, ki je med drugim v svojem uvodnem govoru dejal: Razmere, v katerih danes živi hrvatsko gospodarstvo, silijo njegove vrhovne zastopnike, t. j. gospodarske zbornice, da si ustanove svoj stalni delovni odbor, da bi mogle vse gospodarske organizacije enotno razpravljati o vseh aktualnih vprašanjih ter nastopati pri banski oblasti kot ena celota. Danes nima hrvatsko gospodarstvo samo naloge, da se bori za gospodarske pravice, kakor so določene v zakonih, naredbah in uredbah ter da si zagotovi svoje pravice na podlagi starih in preizkušenih običajev, temveč se mora danes boriti za svojo eksistenco.

Čeprav je naša država nevtralna, se vendarle nahaja naše gospodarstvo zaradi reakcije vojne v težkem položaju. Z ustanovitvijo banovine Hrvatske se je sicer marsikaj zboljšalo, ker nismo več tako zapostavljeni, kakor smo bili. nastali pa so novi problemi, ki zlasti zadevajo vse naše gospodarsko življenje. Prepričani smo, da bi se iz te težke situacije mogli rešiti z mnogo več uspeha, če bi se že od začetka bolj upoštevala zahteva gospodarskih ljudi, da morajo gospodarske organizacije aktivno sodelovati pri reševanju težkih gospodarskih vprašanj, ki jih je sprožila vojna.

Vidimo, da začenjajo uvidevati celo naši sosede, pri katerih je bil državni intervencionizem izveden skoraj do zadnje podrobnosti, da je dosegla zasebna iniciativa, v kolikor ji je bilo še dovoljeno delovati, v svojih silno omejenih sektorjih mnogo večje uspehe kakor pa ves državni intervencionizem. Posledica tega je, da je v teh državah prodrlo načelo, da se morejo cene kalkulirati samo na podlagi dnevnih tržnih cen in da se začnja pospeševati privatizacija podjetij. Če so to spoznali v tujini, katero smo mi posnemali, je pričakovati, da se bodo tudi pri nas uveljavila načela, ki so se pri naših sosedi že uveljavila.

Medzbornični stalni delovni odbor se je ustanovil še v pravem času in upati je, da bo njegovo složno delo v veliko korist za uređitev naših gospodarskih vprašanj ter tudi v dobro podporo banski upravi.

Brez dvoma je ena prvih nalog medzborničnega odbora, da se morajo že sedaj začeti priprave za prehod v poveljno gospodarstvo, da nas čas ne bo našel nepripravljen. Posledice bi bile sicer silno težke.

Pred prehodom na dnevni red je govoril še zastopnik obrtnikov, ki je zlasti navedel vse težave, ki jih preživljajo obrtniki. Ne dobe zadostnih količin surovin, primanjkuje jim kapitala, premalo so zaščiteni od oblasti, preveč obdačeni in posamezne za njih važne določbe se izdajajo brez njihovega sodelovanja.

Seja je nato razpravljala o novem pravilniku delovnega odbora, ki je bil tudi sprejet. Nato se je

razpravljalo o ustanovitvi skupnega glasila za vse zbornice. Ker pa vprašanje še ni dozorelo, ker imajo nekatere zbornice že svoja glasila, ki jih ne morejo takoj opustiti, se je to vprašanje odložilo. Nato je seja prešla

na konkretna gospodarska vprašanja

ter sklenila:

Pridobitina za leto 1940. naj se odmeri na podlagi pridobitine za l. 1939. Poslovanje v l. 1940. je bilo sicer znatno slabše, toda gospodarske organizacije so popustile, da se poslovanje poenostavi.

Glede določanja cen v trgovini na drobno zahteva gospodarstvo še nadalje, da se cene določajo samo na podlagi dnevnih tržnih cen. Odločujoči činitelji se sicer temu upirajo, toda gospodarske organizacije morajo na svoji zahtevi vztrajati.

Glede ustanavljanja občinskih preskrbovalnih uradov ter potrošniških zajednic pri gospodarskih podjetjih je vladalo mnenje, da bi

za enotno ureditev notranjega trga.

Brez ozira na politično ureditev države nikakor ne smejo veljati v banovini Hrvatski bolj ostri predpisi kakor v drugih banovinah. Isti predpisi morajo veljati v vsej državi tako glede predpisov o nabavi blaga ko glede njegovega razdeljevanja. Pri izdajanju uredb mora zato vladati med vsemi činitelji v vsej državi ozka kolaboracija, da bo po vsej državi veljal samo en istem. V nasprotnem primeru se bo zgodilo, da se bodo začela podjetja seliti v kraje, kjer so za nje razmere bolj ugodne. To bi bilo samo v škodo hrvatskega gospodarstva. Prizadevanja, da se vedno doseže sodelovanje pristojnih činiteljev v vsej državi glede notranjega trga se mora zato še nadaljevati.

Gospodarski ljudje se izrekajo proti ustanavljanju uvoznih in izvoznih central. Te bi bile upravi-

smeli biti občinski uradi samo dobavitelji živil, dočim se mora njih razdeljevanje popolnoma prepustiti trgovcem. Razdeljevanje živil bo trgovsko gospodarstvo prav gotovo bolje izvedlo kakor pa nove organizacije, ki so brez vsakih izkušenj. Predvideva se tudi rekvizija v primeru uvedbe kart, toda tudi v tem primeru bi se moralo razdeljevanje prepustiti trgovcem, seveda pa pod nadzorstvom oblasti.

Petrošniške sajednice podjetij pa bi se smele ustanoviti samo v tem primeru, če v dotičnem kraju ne bi bilo legalne trgovine. Če se ne bo tako delalo, se bo blago samo po nepotrebnem kupilo. Pa tudi mnogokrat bi se živila pokvarila.

Razne poskuse o socializaciji in etatizaciji in drugih poskusih v gospodarstvo ni mogoče označiti drugače kot nevarno eksperimentiranje. Ti eksperimenti so tem bolj tvegani, ker se celo v našem sosedstvu začenjajo vračati na preizkušeno zasebno iniciativo.

Odločno se je seja izjavila tudi

čene samo v primeru, če gospodarstvo samo uvoznega ali izvoznega posla ne bi moglo izvršiti. Te centrale bi smele imeti samo to nalogo, da razdeljujejo izvozne in uvozne kontingente, vse drugo pa more gospodarstvo opraviti samo.

Pri tej priliki je sporočil predsednik industrijske zbornice dr. Cekuš, da se bo vprašanje izvoznih in uvoznih central predložilo širšemu forumu, ki bo potem odločil o tem vprašanju.

Seja je nato razpravljala še o nekaterih drugih vprašanjih ter med drugim tudi zahtevala, da se natančno definira pojem verižniške trgovine.

Končno je bilo sklenjeno, da bo prihodnja redna seja medzborničnega stalnega delovnega odbora zopet v Zagrebu.

Zamude vlakov in preobremenitev železniškega osebja

V zadnjem času so zamude vlakov vedno bolj pogostne. Te zamude so tudi zelo velike in dogodilo se je tudi že, da so imeli vlaki po 900 minut zamude. Zgodilo pa so se tudi železniške nesreče, kakor v Sevnici in Blencu. Krivda za vse te zamude in nesreče se navadno pripisuje železniškemu osebju, kar pa je čisto neutemeljeno, temveč pade krivda v prvi vrsti na vodstvo železniške uprave, ki mnogo preslabo skrbi za svoje službenice. Slabo pa skrbi zanje v dvojnem oziru, ker jim daje premalo plače in preveč dela. Zato moramo popolnoma pritrditi »Glasniku železničarja i brodarca«, ki v članku »Sevnica-Blanca« razpravlja o vzrokih zamud in nesreč ter med drugim pravi:

Če se hoče pravilno presojati delo železniškega osebja, se mora tudi pogledati v kakšnih razmerah opravlja svojo službo. Plača je nizka in uganka je, kako more železničar živeti s tisoč dinarji na mesec. Nič več tudi ne dobe urad-

niški pripravniki, kateri so zlasti mnogo zaposleni. Obremenitev osebja in obremenitev proge sta silno visoki, varnostne naprave pa so pomanjkljive.

Posebno velik je bil promet pred božičnimi prazniki. Tako je bilo na progi Zagreb—Zidani most, oziroma Sevnica—Blanca, kjer sta bili obe nesreči, v prometu dnevno do 60 vlakov. Na postajo Zidani most je prišlo v dneh od 7. do 20. decembra z zamudo:

do 100 minut	130 vlakov,
„ 200 „	34 „
„ 300 „	36 „
„ 400 „	59 „
„ 500 „	44 „
„ 600 „	37 „
„ 700 „	17 „
„ 800 „	8 „ in
„ 900 „	2 vlaka.

Voznoredno ni prišel niti en vlak. Potniški vlaki so imeli večinoma do 100 minut zamude. Višek glede zamud je dosegel vlak št. 676 dne 20. decembra, ki je imel 1101 minuto zamude, torej nad 18 ur.

Mogočna zdravilna moč narave

se še posebno izraža v naravnih ROGASKI ŠLATINI

Vlak št. 665 pa je potreboval za 76 km dolgo pot celih 25 ur, da bi ga torej pustil za seboj že slab pešec.

Te zamude seveda še bolj obremenjuje železniško osebje, nova preobremenjenost pa naravno tudi nove zamude.

Za gospodarsko življenje pomenijo zamude vlakov, zlasti če so tako redne in velike, veliko gospodarsko škodo. Zato morajo gospodarski krogi z vso odločnostjo zahtevati, da se napravi tem zamudam konec. S tem večjo pravico morejo to zahtevati, ker so se železniške tarife znova in znatno podražile ter bi že zato morala železniška uprava bolj gledati, da ustreže svojim strankam. Pri tako močno zvišanih tarifah pa se tudi mra najti denar za »ustavitev potrebnega osebja«, ker sedanja njegova preobremenitev se mora nehati že zaradi odprave zamud vlakov.

Zahtevamo odpravo preobremenjenosti železniškega osebja v Sloveniji tudi zato, ker je baš v Sloveniji osebje najbolj preobremenjeno, a v Sloveniji ima železnica relativno največje dohodke. Najbolj rentabilne železnice v državi so najbolj zanemarjene! S tem je vse povedano!

Upamo zato, da se bodo naši politični voditelji potrudili, da se to nevezdrno stanje neha!

POSODILA

različna, preskrbim hitro in brez kakga predplačila

Rudolf Zore

LJUBLJANA - Gledališka 12

Znamka 3 din

»Metalurgija«

list za pospeševanje industrije in trgovine z železom in kovinami, je objavil v svoji božični številki naslednjo vsebino:

Dr. Ivan Andres: Pomen industrije železa in kovin, izkoriščanje in predelovanje pepela, žlindre in neželeznih odpadkov v Jugoslaviji — Iz uredništva: Pomemben datum za našo metalurgijo — Inž. Jovan Petrović: Vprašanje pospeševanja naše industrije pred posvetovalnim odborom trg. ministrstva — Karteli in njih cene — Prof. Vladimir Rosenberg: Pogled na gibanje kapitala v jugoslovanski metalurgiji v l. 1936/1940. — Uredba o preprečevanju nedovoljene gospodarske informativne službe — Inž. Miro Arsenijević: Carina na pluge — Elektrolitični cink kot osnovna zlitina, ki v celoti nadomestuje zlitine bakra in kositra ter bakra in niklja — M. A. Pavlov: Določevanje dimenzij visokih peči — Inž. Oton Knežavrek: Transport, najvažnejše vprašanje našega boksita — Inž. St. Marković: Deformacije, zlomi strojnih delov — Ameriška industrija strojev za orodje — Inž. Milan Pajević: Aluminij v industriji za konzerve — Inž. Woestle: Univerzalni kran za litje blokov — Inž. Novobrdski: Pirometrija, termometrija, normalizacija v Nemčiji — Inž. Marjanović: Odprava nepotrebnih izdatkov v obratovnicah. — Tem člankom slede obsežni: Strokovni pregled, pregled tiska, domači in končno tuji pregled. Metalurgija izhaja enkrat mesečno. Glavni urednik je Zvonimir Martinković. Naročnina za vse leto znaša 120 din. Naroča se v Beogradu, Terazije 5.

Denarstvo

Hranilnica mestne občine Brežice

V trgovinski register se je vpisala Hranilnica mestne občine Brežice. Zavod je pupilarno varen in jamči za vse njegove obveznosti občina Brežice z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse hranilniške in bančne posle. Zavod zastopa upravni oz. izvršilni odbor. Upravni odbor ima 12 članov, ki jih voli občina Brežice za dobo 3 let in glavnega ravnatelja kot 13. člana. Upravni odbor tvorijo: Mikolč Ljudevit, predsednik, podpredsednik odvetnik dr. Zdošek, člani: Martin Gorišek, zidar, mojster, Mihael Novak, posestnik, Franc Ogorevc, posestnik, dr. Peček, zdravnik, Jože Verstovšek, trgovec in posestnik, Anton Zabkar, posestnik, Jožef Šetine, pos., Franc Grobusek, mesar in pos. in Drago Pečnik, zalagatelj piva. Glavni ravnatelj je Miško Lebar. Izvršilni odbor pa tvorijo gg.: ravnatelj meščanske šole Mikolč Ljudevit, dr. Josip Zdošek, odv. konc., dr. Peček, Anton Zabkar, Josip Verstovšek in glavni ravnatelj Lebar.

Na seji odseka za denarstvo zagrebske zbornice

se je med drugim razpravljalo tudi o naslednjih vprašanjih:

Poudarila se je nujna potreba, da se unificira zakonodaja o zavarovalništvu, ker je skrajno škodljivo, da veljajo v posameznih pokrajinah Jugoslavije razni predpisi glede zavarovalnic. To se zlasti težko občuti na ozemlju banovine Hrvatske, kjer ni niti v vseh krajih banovine enaka zakonodaja o zavarovalnicah. Nešteto se je že zahtevalo, da se unificira zavarovalniška zakonodaja, toda dosedaj še vedno brez uspeha. Odsek za denarstvo bo zato to vprašanje znova predložil v rešitev.

Odsek je tudi razpravljal o novelizaciji deviznih predpisov. Naredi novega deviznega pravilnika je devizni odbor pri Narodni banki že izdelal. Finančno ministrstvo pa je sedaj opustilo namero, da se novelizacija tudi izvede zaradi razmer v naši izvojni in uvojni trgovini. Odsek je z ozirom na to izjavil, da je morda stališče finančnega ministrstva iz nekaterih razlogov upravičeno, da pa je novelizacija deviznih predpisov vsaka- kor nujna, ker zaradi sedanjih trpi vse poslovno življenje. Odsek bo zato še nadalje zahteval, da se ta novelizacija izvede.

Generalna lista izžrebanih 2¹/₂%-nih obveznic vojne škode

Je te dni izšla v samozaložbi Avgusta Pertota, uradnika Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani. Knjižica vsebuje vse potrebne podatke o vseh do sedaj izžrebanih 4498 obveznicah vojne škode, tega pri nas najbolj popularnega papirja; urejena je po dosedanjih izdajateljstvih izkušnjah v aritmetičnem redu, tako da je vsem zainteresiranim prihranjeno nepotrebno in samostojno iskanje po malo preglednih žrebnih listih, ki jih izdaja finančno ministrstvo. Ker je knjižica pregledana in overljena od Ljubljanske borze, je s tem podano jamstvo za absolutno točnost in zanesljivost v pogledu soglasja z uradnimi listinami. Knjižico toplo priporočamo. Velja 25 dinarjev in se naroča pri založniku: Ljubljana, Gledališka ulica 13.

Zasedbene oblasti v Belgiji so zopet dovolile denarni promet med Belgijo in Norveško. Seveda pa ni ta promet neomejen.

Na milanski efektnej borzi so na zadnji dan starega leta zelo padli tečaji industrijskih papirjev. Vzrok je v dvakratnem zvišanju obdajanja vrednostnih papirjev ter v maksimiranju dividende na 7%. Če dodele delniške družbe zaslužek re-

zervnim fondom, morajo ta znesek dati državi. Vlada je takoj ukrenila potrebno, da se padec tečajev zaustavi.

Cena zlata je v Švici v dviglu

zaradi vedno močnejšega povpraševanja po zlato.

Po najnovejših statističnih podatkih je prišlo lani v Združene države Sev. Amerike za 4,3 mili-

jarde zlata, proti 3,1 milijarde leta 1939. In samo 1,8 milijarde v letu 1938. Združene države imajo danes zlata že za skoraj 22 milijard dolarjev.

zaslužilo zakonskih 25% ali več milijonov dinarjev, ki bi se dali koristno uporabiti drugod.

O gospodarskih ustanovah javnega karaktera govorim z razloga, ker vsi uvozniki gum skupaj nimajo toliko, da bi zbrali potrebno gotovino za plačilo gume pri prevzemu, ker dobavitelji o drugem plačilu nočejo slišati. Torej le: plačaj in odpelji!

Ne bi danes te jeremiade iznašal pred javnost, če ne bi oblezel že vse pragove in če ne bi še vedno upal, da bom našel nekoga, ki ima še nekaj socialnega občira, da bo rešil s to kupčijo 30.000 družin in pri tem zaslužil na zakonit način milijone.

Ali bi bilo tako, če bodo strokonjaki o tem odločali?

Ivan Jirasek.

Naše organizacije

Uradni dan Zbornice za TOI v Ljubljani bo za Ptuj, okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dolno Lendavo v četrtek dne 16. januarja v prostorih Združenja trgovcev za mesto Ptuj, Narodni dom.

Tečaj za mizarje

(obrotno računstvo, kalkulacija, obrtno knjigovodstvo, sestavljanje proračunov itd., ki ga priredi Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI se prične v torek dne 14. januarja t. l. v prostorih Tehniške srednje šole v Ljubljani (prilijce soba št. 3) ob 18. uri zvečer. Ker je še nekaj mest prostih, se prijave še sprejemajo in sicer pri Zavodu za pospeševanje obrta ali pa na večer otvoritve tečaja pri g. predavatelju.

Zunanja trgovina

Nemčija nam bo po trgovinski pogodbi dobavila 380.000 ton koka, 80 odstotkov tega koka bodo dobavili porenjski premogovniki, 20% pa šlezjski. Koks, ki ga bomo dobivali iz Češko-Moravske je raven teh kontingentov.

Letošnja bolgarska žetev tobaka se ceni na 45 milijonov kilogramov. Ta cenitev pa je še začasna, ker bodo definitivni podatki znani šele v februarju.

Romunska družba »Solagra«, ki se bavi s proizvodnjo oljaric, je zvišala delniško glavnicu od 10 na 30 milijonov lejev.

Nova italijanska tovarna magnetita je začela delovati v Bozenu. Italijanski listi pišejo, da bo mogla v bodoče Italija sama kriti vso svojo potrebo na magnetitu.

Dosedaj je bila v vsej Evropi samo ena tovarna za jalčni prašek, in sicer na Danskem. Sedaj hoče podobno tovarno postaviti tudi Madžarska, da bi na ta način bolj racionalno izkoristila svoj presešek na jalcih.

Nemško-sovjetska trgovinska pogajanja, ki so se začela že v oktobru, so sedaj pred zaključkom, kakor poroča nemški list »Die Ostwirtschaft«. Trgovinski obseg med obema državama bo po novi pogodbi baje določen na eno milijardo mark.

Izvoz kave iz Brazilije je padel za 50%, ker je izvoz v Evropo ustavljen.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 1. januarja je objavil: Uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o upravnih taksah za policijsko nadzorovalno službo pri javnih prireditvah — Naredbo o ustanovitvi, področju in organizaciji izpostave direktcije za zunanjo trgovino v Ljubljani — Pravilnik za tečaj ministrstva za telesno vzgojo radi izobrazovanja učiteljev obvezne telesne vzgoje — Odločbo o ustanovitvi nove katastrske uprave v Gornjem gradu — Odredbo o pobiranju državnih in samoupravnih taks pri prodaji drv — Odobritev odstopka pri določanju količin proizvodnje, prometa in zalog kontroliranega blaga — Odredbo o mletju in kruhu v dravski banovini — Odredbo o oskrbovanju s pšenično moko — Odredbo o peki in prodaji kruha in peciva.

Zasebna iniciativa dobiva znova veljavo

Značilni pojavi v nemškem in italijanskem gospodarstvu

Pod tem naslovom piše »Jugoslav. Lloyd«:

Nemški gospodarski strokovnjaki so prišli v zadnjem času do nove zelo čudne besede, ki pomeni prevedena v njenem polnem smislu »ponovno privatizacija«, kar je po tolmačenju teh istih strokovnjakov — zopetna vrnitev zasebnega značaja podjetjem ali ustanovam, ki so v zadnjih letih ta značaj več ali manj izgubile.

Ce se uporabi ta beseda pri proučevanju gospodarskih činjenic in vprašanj, pomeni: vračanje gospodarskim upravam ali organom njih prvotni zasebni značaj, v kolikor so ga več ali manj izgubili.

Ni pa čudno, da se ta beseda ali pojem pojavlja ravno v Nemčiji in še manj, da se pojavlja ravno sedaj. V narodno socialistični Nemčiji so iz znanih razlogov v zadnjih letih direktni ali indirektni posegi države v zasebno iniciativo prišli že tako daleč, da so oslabili, če niso sploh izbrisali zasebni značaj mnogih podjetij, čeprav so se ta prvotno razvila samo iz zasebne iniciative. Če je bilo logično, da v preteklih letih pripravljanja za sedanje dogodke in akcije nihče ni niti mislil na privatizacijo podjetij, ki so postala že neprivatna, je tem bolj naravno, da se takšna težnja pojavi sedaj, ko oborožena moč Nemčije dovoljuje, da se more misliti tudi na povojne potrebe.

Ce je res, da sta se v vsem tem času v mnogih drugih državah — in tudi v najbolj liberalnih — uporabljala načelo in praksa intervencionizma v najrazličnejših poslih in podjetjih, je tudi res, da bodo mogle kot prve in morda tudi kot edine države znova spreminiti v zasebne mnoge svoje gospodarske iniciative ravno one države, ki so mogle v mnogoletnih žrtvah, s svojo državljansko in gospodarsko disciplino ter s svojo vojaško pripravljenostjo sebi ustvariti bolj ugodno eksistenco, kakršna pa je bila njih prejšnja. Tako že sedaj mislijo v Rimu in Berlinu.

V Italiji so celo mnenja, da se more tendenca ponovne privatizacije v Italiji bolj ugodno razvijati kakor v Nemčiji, ker da more najti svojo ustavno bazo v že sankcioniranih državnih zakonih, tehnično pa bo olajšana zaradi že veljavnega korporativnega in sindikalnega ustroja.

V Nemčiji se že na veliko bavijo z vprašanjem ponovne poprivatizacije tako v trgovinskem kot v industrijskem sektorju. V potrdilo nekih načelnih izjav nemškega gospodarskega ministra dr. Funka v nekem njegovem govoru o povojni preuredbi nemškega gospodarstva, so glavni predstavniki velikih nemških industrij in to v soglasju z najodličnejšimi nemškimi ekonomisti jasno naglasili in še naglašajo, da bo morala Nemčija ravno z ozirom na napore, ki jih bo morala Nemčija izvršiti zaradi takojšnje rekonstrukcije in preureditve svojega gospodarstva — da se bo morala baš zato zasebna iniciativa nemških trgovcev in industrialev razvijati v popolni svobodi, ki ji mora biti dovoljena tudi po občnih smernicah nar. soc. režima v gospodarstvem, valutarnem in socialnem oziru. Kajti drugače bi zašli, kakor je dejal pred kratkim eden najmočnejših zastopnikov trgovine v svobodnem mestu Hamburgu

drž. svetnik E. Helfferich, v monopol, a monopol je grob zasebne iniciative in največja ovira zdravi ekspanzivni tendenci. Drugi močan zastopnik berlinskih industrijskih krogov pa je dejal, da bi se sicer padlo v poslovanje birokratičnega značaja, kar pa bi povzročilo pomanjkanje onega poleta, ki je neobhodno potrebno, da se uspešno koraka vstrie z industrijami vsega drugega sveta.

Kakor se dogodki razvijajo v prilog te tendence, ki se zato tudi vedno bolj kaže, se je tudi brez tega tako v Nemčiji ko v Italiji jasno pokazalo, da je ono malo zasebne iniciative, ki je še ostala, pokazala kljub vsem težkočam zaviden uspeh. To potrjujejo sedaj tudi razni gospodarski listi v Italiji in v Nemčiji, zlasti pa o tem jasno govori milanski dnevnik »Il Sole«, torej glasilo, ki je bilo vedno na višini in ki more biti določujoče pri presoji te pomembne tendence.

Pomanjkanje pnevmatike

ogroža naš avtomobilski promet

Težaven položaj vseh, ki delajo v avtomobilski stroki

Šofersko društvo »Volan« za dravsko banovino nam je poslalo naslednji dopis, ki je vreden, da se zanima zanj ne le slovenska, temveč tudi jugoslovanska javnost in ga zato objavljamo skoraj v celoti.

Glas se:

Začetkom preteklega meseca je zagledala beli dan zopet nova uredba o reguliranju prodaje avto-gum. Ta uredba je morda pravno utemeljena, v praksi pa je brez koristi, ker »regulira« prodajo predmeta, ki ga v prodaji ni.

Ljudje! Ali ste že videli ali slišali, da bi se regulirala reka, ki je ni? Niste? Pa se vendar pri nas regulira. Da dokažem svojo trditev, sem pripravil vsakomur, ki mi pove, kje lahko kupim avto plašč, seveda nov, dimenzije 34×7 ali 36×8, plačati nagrado v višini kupne cene te gume.

In zakaj vendar nimamo avto-gum na našem trgu? Nimamo jih zato, ker so »odločujoči« ostali do današnjega dne gluhi za vse apele, predloge, prošnje, deputacije, demonstracije itd.

Tudi najbolj starokopiten nasprotnik avtomobilizma ne more danes trditi, da je avtomobil luksu, ker vidi, da naši pasivni kraji dobivajo potrebščine prav s prevozom z avtomobili, da se kraji, oddaljeni od železnice vežejo s svetom le z avtobusi, da prva pomoč v nesreči lahko pride pravočasno edino le z avtomobilom, da ne govorimo o važnosti avtomobila za državno varnost.

Dnevno smo prisiljeni poslušati, da je vzrok pomanjkanju sladkorja, soli, moke itd. edino v pomanjkanju vagonov. Ali se ne bi moglo to pomanjkanje odpraviti s tovrstnimi avtomobili? Pa še kako, ako bi ti avtomobili imeli »gume«; tako pa predstavljajo le na stotine milijonov dinarjev mrtvega kapitala in v mnogih primerih konkurz svojega lastnika, ki je vse svoje imetje vložil v avtomobil, se zadolžil, da mora tudi sedaj odplačevati dospеле obroke, a zaslužiti ne more kljub temu, da je in še prav veliko povpraševanje po avtomobilih. Kaj pa je s šofer-

ji, mehaniki, kolarji, pleskarji, tapetniki in ostalimi obrtniki, ki so v neposredni vezi z avtomobilizmom? Pozabljajo se, da je v Jugoslaviji nad 30.000 rodbin, ki živijo direktno in edino od zaslužka od avtomobilov. Če se jim ta kruh odvzame, kdo jim bo omogočil drug zaslužek v tem času?

Ne bom pogršil, ako trdim, da je vprašanje gum važnejše od samega bencina, tem bolj, ker vemo, da je že visoko število avtomobilov predelanih za vožnjo z metanom ali na vpojni plin. Tako smo dobili za bencin nadomestke, a za »gume« nadomestkov ni.

Vršile so se konference v raznih ministrstvih, razpravljalo se je o nabavi gum, ali niti eden izkušen strokovnjak-uvoznik ni bil poklican, da bi povedal svoje mnenje. Tako smo dobili uredbo zopet brez sodelovanja izkušenih strokovnjakov. Vse to se je vleklo nad eno leto.

Naša delegacija je bila še pred pogajanj s SSSR opozorjena na možnost dobavljanja gum iz Rusije ali po njej. Odločujočim sem sam podpisani dal več elaboratov in predlogov za nakup gum. Ali vse to je bilo le »glas vpijočega v puščavi«.

Pred tremi meseci sem poizkusil zainteresirati Hranilnico banovine Hrvatske za uvoz gum. Dokazal sem, da v cca treh mesecih more na zakonit način zaslužiti milijon din in istočasno pomagati vsemu gospodarstvu, in to brez vsakega rizika. Ostalo je zopet samo pri predlogu, ker je nekdo konstatiral, da so SSSR in prekoceanske dežele predaleč! In to v kljub temu, da je dovoz brez rizika mogoč, ker vsaka, tudi domača zavarovalnica bi prevzela zavarovalnino v vsaki višini.

Citatelji boste morda mislili, da se govori tukaj o fantastičnih vsotah, ki bi bile potrebne za nabavo gum. Pa ni tako, ker potrebno bi bilo le 35 do 40.000.000 dinarjev v devizah ali v dolarjih ali v angleških funtih. Pri tej vsoti bi zaslužila država na carini in drugih davkih zelo veliko. Hranilnica banovine Hrvatske ali katero drugo gospodarsko podjetje banovine bi

Davčni svetovalec

Cestni prispevek za tovorne avtomobile

G. R. Č. v R. — Vprašanje: Svoj tovorni avtomobil, katerega zaradi izrednih razmer najbrže ne bom vse leto uporabljal, moram do 31. januarja 1941. registrirati in vplačati za vse leto naprej cestni prispevek, ki znaša pri nosilnosti mojega voza din 3000.—. Prosim za pojasnilo, ali je dana možnost, da bi plačal prispevek samo za en del leta oz. ali je mogoče doseči med letom odpis prispevka, ako bi tovorni avtomobil med letom prodal ali ga vobče ne uporabljal več.

Odgovor: Cestni prispevek na tovorne avtomobile se je na novo uvedel z uredbo o državnem in banovinskem cestnem fondu z dne 29. marca 1940. Cestni prispevek se na podlagi nove uredbe pobira namesto izrednega prispevka za izkoriščanje državnih in banovinskih cest. Prejšnji izredni prispevek se je lahko plačeval na željo prizadete osebe v mesečnih obrokih, glede novega prispevka pa določa uredba, da se pobira za tekoče leto vnaprej hkrati s taksumi po tarifni post. 100 taksne tarife ob registraciji prevoznih sredstev pri policijskem oblastvu. Iz te določbe se da sklepati, da se novi cestni prispevek ne more več plačevati v obrokih, ampak da se mora ob registraciji vozila ves naenkrat plačati. Tudi za primer, ako dolžnost plačevati cestni prispevek prestane med letom, bodisi da ga lastnik proda, bodisi da ga več ne uporablja, uredba ničesar ne določa, kdaj, za kateri čas in po katerih pogojih se more cestni prispevek med letom odpisati, kakor se more odpisati analogna državna taksa po tar. post. 101 taksne tarife. Iz tega dejstva se more sklepati, da se enkrat plačana taksa med letom ne more več odpisati. Vendar bi to pomenjalo za prizadete veliko trdoto, ki bi jo težko prenesli. Kakor izvide, se je radi tega trgovska zbornica obrnila s posebnim vprašanjem na ministra za gradbo, da izda v tem pogledu avtentično tolmačenje uredbe, za katero je na podlagi čl. 8. uredbe pristojen. Ko bo zbornica dobila na to vprašanje odgovor, ga bomo priobčili v naši rubriki.

Roki za davčne napovedi

V času od 5. januarja do 4. februarja 1941. morajo vložiti davčne napovedi na predpisanem obrazcu

1. za pridobitno:

davčni zavezanci pridobitno in posebnega davčnega dodatka po čl. 59/II zakona o neposrednih davkih.

Proizvajalci kozmetičnih sredstev ter oni, ki se bavijo s kozmetičnimi posli morajo v svoji napovedi navesti tudi znesek, ki odpade od celotnega opravljenega bruto prometa na promet s kozmetičnimi sredstvi, da bi se mogla izvršiti odmera doklade za narodni sanitetni fond.

2. za davek na poslovni promet: pavšalisti poslovnega in skupnega davka na luksuz. Tudi tu morajo proizvajalci kozmetičnih sredstev navesti koliko prometa odpade na prodajo teh predmetov.

3. za rentnino:

davčni zavezanci, ki imajo dohodeke od premoženjskih predmetov in premoženjskih pravic, pa niso

harva, plesira in kemično s n a ž i obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlobni aranje, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in ilka domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 46. Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.

zavezani zemljari, hišnemu davku, pridobitni, družbenemu ali uslužbenskemu davku.

Prijaviti se morajo dohodki iz leta 1940.

V času od 1. januarja do 31. januarja 1941. morajo vložiti:

a) prijave knjigaši splošnega in skupnega davka na poslovni promet ter luksuznega davka o celotnem prometu v letu 1940;

b) prijavo o številu zaposlenih in jakost strojev mali obrtniki, ki so zavezani pridobitni po stalni postavki (pavšalisti iz čl. 59.).

Kdor napovedi ne vloži v določenih rokih, plača 3 oz. 10% kazni, mali obrtniki pa še posebno denarno kazni in izrube ugodnost pavšaliranja za 2 leti.

Dospelost neposrednih davkov

Davčna uprava za mesto Ljubljana objavlja, da dospe v smislu člena 148. zak. o neposrednih davkih v I. četrtletju 1941. v plačilo:

A) dne 1. januarja 1941. prvi četrtletni obrok zgradarine, pridobitne, rentnine, družbenega davka, davka na neoženjene osebe, davka na poslovni promet in vojnice.

B) dne 15. avgusta 1941. prvi polletni obrok zemljarine.

Podrobnejša pojasnila so razvidna iz razglasov, nabitih na uradni deski davčne uprave za mesto v Ljubljani in Mestnemu poglavarstvu v Ljubljani.

Plačevanje uslužbenskega davka

Davčna uprava za mesto v Ljubljani razglasa:

Vsi delodajalci, ki plačujejo uslužbenški davek v davčnih znamkah, se vabijo, da v smislu določil razpisa ministrstva za finance z dne 10. septembra 1929., št. 83.390, predložijo v januarju 1941 pristojni davčni upravi Ljubljana mesto v pregled knjižice uslužbenskega davka za leto 1940.

Če ne predložijo knjižice, se bo proti njim postopalo po čl. 139. oz. v primeru davčne utajbe po čl. 142. zakona o neposr. davkih.

Dobave - licitacije

Jugoslovanske drž. železnice, direkcija Ljubljana, prometno-komercialni oddelki sprejema do 13. januarja 1941. ponudbe za dobavo lesenih podložkov za sode, strojni oddelki pa do dne 15. januarja ponudbe za dobavo 25 ton negašenega apna.

Štab pomorske obalske komande v Splitu sprejema do 15. januarja ponudbe za dobavo 500 m drv za kurjavo.

2. Hidroplanska komanda v Divuljah sprejema do 15. januarja ponudbe za dobavo raznega orodja; 16. januarja manila in jeklene vrvi.

Direkcija drž. rudnika v Velenju sprejema do 13. januarja ponudbe za dobavo razne železnine in orodja, osi za vitlje, zakovic, matice, lito-železnih omaric, varovalnih elementov; 20. januarja tropolnih sklepov z varovalkami, puš iz bron, kompletnih ležajev, aparata za kopiranje, kopirnega papirja, raznega stekla, mlina za barve; 23. januarja gasilskih cevi, spoj, tesnila; 27. januarja transportne gumirte in 30. januarja železne pločevine.

Komanda podvodnega orožja v Kamboru sprejema do 25. januarja ponudbe za dobavo razne železnine.

Direkcija drž. rudnika Senjski rudnik sprejema do 14. januarja ponudbe za dobavo gumenih transportnih trakov; do 21. januarja pnevmatskih kladiv, strojev ter raznega elektro-materijala.

Direkcija drž. rudnika Velenj sprejema do 13. januarja ponudbe za dobavo raznih delov za lovilne naprave, raznih osi, dimnih cevi, zobatih koles, raznega jekla, lino-leja, pocinkane pločevine; do 20. januarja pisalnih strojev, zvrčljivih vozilov ter železne pocinkane pločevine.

Direkcija drž. železnice, obče odeljenje sprejema do 14. januarja ponudbe za dobavo črpalnega agregata za vodni postaji Ormož in Tržič.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 14. januarja ponudbe za dobavo ogledal za reflektorje ter strojnih problačev; 16. januarja kokosovih preprog, metel iz sirkove slame, konopljene vrvi, brestovih hlohov; do 17. januarja mila za pranje, raznih vijakov, žebeljev, jeklene vrvi, jeklenih cevi, ventilov in profilov iz medi; 21. januarja raznih meril.

LICITACIJE

Dne 11. januarja bo pri Zavodu za izdelavo vojne opreme v Beogradu licitacija za dobavo karbidnih svetilk in skatel za karbid; 13. januarja za dobavo zastavice v raznih barvah in trakov; 28. januarja materiala in potrebnih za izdelavo obleke in obutve.

Dne 13. januarja bo pri Upravi zavoda »Lazarevac«, Lazarevac — Vreoci ofertna licitacija za dobavo žveplene kisline in dne 15. januarja za dobavo sintetičnega amonijaka ter mravljične kisline.

Dne 15. januarja bo pri Upravi 1. oddelka vojnotehničnega zavoda v Skoplju licitacija za dobavo raznih vijakov; 18. januarja za dobavo 800 kg svinjske dlake.

Dne 15. januarja bo pri Štabu dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo petroleja.

Dne 15. januarja bo pri Direkciji pomorskega prometa v Splitu licitacija za dobavo raznih barv; 23. januarja oblačil za dež in perlin.

Dne 15. januarja bo pri Centralni direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu licitacija za dobavo bagerja; 21. januarja bagerja ter električnih drsal; 28. januarja kompletne izvozne naprave; 2. februarja za dobavo kabla, kompletne centrifugalne sesalke ter jamskega kabla; 11. februarja pogonskega jermenja ter baterij.

Dne 16. januarja bo pri Upravi 1. oddelka vojnotehničnega zavoda v Hanjčevu pri Skoplju licitacija za dobavo hrastovega lesa; 21. januarja raznega usnja; 23. januarja raznega platna; 25. januarja raznih vijakov in dne 29. januarja konjske opreme in ščetk.

Dne 17. januarja bo pri Upravi drž. monopolov v Beogradu licitacija za dobavo celofan-papirja in papirja; 22. januarja pergamentnega papirja; 28. januarja jeklenih trakov ter pločevinastih plomb; 29. januarja kartonskih škatel; dne 3. februarja pergamentnega papirja; 4. februarja 1000 kg sukanca.

Dne 21. januarja bo pri Vojnosanitetskem zavodu v Zemunu licitacija za dobavo čiste vode in dne 22. januarja za dobavo dezinfekcijskih aparatov.

Dne 21. januarja bo pri Upravi zavoda »Lazarevac«-Vreoci licitacija za dobavo 80.000 kg koksa.

Dne 23. januarja bo pri Upravi Barutane v Kamniku licitacija za dobavo parnega kotla lokomobil-skega tipa.

Delniške družbe v letu 1940.

Delniški kapital se je povečal za 823,5 milijona din

Lansko leto se je ustanovilo v Jugoslaviji 84 novih delniških družb, ki so imele skupno 338,9 milijona din delniške glavnice. 54 starih delniških družb pa je zvišalo svoje delniško glavnice za 540,8 milijona din, 16 družb pa zmanjšalo svoje glavnice za 56,0 milijona din. Skupno se je delniški kapital vseh družb povečal lani za 823,5 milijona din.

Udeležba države v delniških družbah je bila tudi lani zelo velika, čeprav manjša ko predlani, ko so znašale drž. investicije v delniški kapital (»Čelike«) 820 milijonov din. Lani so znašale 326,9 milijona din, in sicer pri ustanovitvi novih družb s 126,9 milijona din, pri povečanju kapitala še obstoječih družb pa z 200 milijoni din.

Zasebni kapital je bil udeležen pri ustanavljanju novih družb oz. povečanju delniške glavnice pri obstoječih družbah takole:

	nove družbe	delniški kapital	stare družbe	delniški kapital
	število	mil. din	število	mil. din
1937	47	130,0	29	162,2
1938	56	243,8	33	134,9
1939	61	138,0	30	118,9
1940	81	212,0	53	340,7

Ta tabela s nanaša le na delniške družbe, pri katerih je zasebni kapital 100 odstotno udeležen.

Povprečna delniška glavnica novoustanovljenih družb je znašala 1. 1937. 2,7, 1. 1938. 3,3, 1. 1939. 2,2, a 1. 1940. 2,5 milijona din.

Pri zmanjšanju glavnice so bile najbolj udeležene banke (6 primerov), v zvezi z likvidacijo kmetijskih dolgov pa dva denarna zavoda. V večini primerov niso bile poslovne izgube vzrok zmanjšanja delniške glavnice.

Delniške glavnice vseh delniških družb so znašale koncem 1. 1937 7441 milijonov din; 1. 1938. so se zvišale za 5,08%, 1. 1939. za 3,45 in 1. 1940. za 7,42% v primeru s prejšnjim letom.

Od vseh novoustanovljenih delniških družb odpade na Beograd 54 družb ali 66,6%, na Zagreb in Hrvatsko 11 družb ali 13,4%, na vse ostale banovine pa 15 družb ali 20%. Od delniške glavnice novih družb odpade na Beograd 152,2 milijona din ali 71,78%, na Zagreb in Hrvatsko 20,5 milijona ali 9,65%, na vse ostale kraje pa 39,3 milijona din ali 18,57%.

Iz teh števil se jasno vidi, kako Beograd vedno bolj priteguje k sebi delniške družbe in kako zaostaja gospodarski napredek pokrajin za napredkom Beograda.

Prijava tujega kapitala

v domačih gospodarskih podjetjih

Predpisi uredbe o kontroli nad domačimi delniškimi družbami so se glede prijave udeleženega inozemskega kapitala razširili na vsa gospodarska podjetja, torej tudi na družbe vseh vrst in na tvrdke posameznikov.

V zvezi s tem je izdala Devizna direkcija Narodne banke naslednja navodila:

1. Vsako domače gospodarsko podjetje brez izjeme, čigar glavnica je delno ali v celoti last inozemcev, mora najkasneje do dne 15. januarja 1941 dostaviti neposredno Devizni direkciji Narodne banke vse podatke, predvidene na posebnem obrazcu, ki se dobi pri Narodni banki in vseh njenih podružnicah.

2. Pri dostavi podatkov se mora zlasti navesti:

a) točno ime in kraj domačega podjetja, po protokolaciji in z navodno naslova;

b) dan ustanovitve podjetja, kakor tudi datum, ko so inozemci postali solastniki oz. lastniki podjetja, ako se je to zgodilo pozneje, in ne že pri ustanovitvi podjetja samega;

c) vrsta poslovanja podjetja; d) specifikacija celotne glavnice podjetja (vsi deleži oz. vloge) z natančnim seznamom domačih lastnikov in njih deležev, ter posebej inozemskih lastnikov in njih deležev. Vsota vseh deležev mora predstavljati celotni kapital podjetja brez dolgov, izposojil družbenikov ali tretjih oseb. Pri inozemskih lastnikih se mora nave-

sti poleg njihovega bivališča in naslova tudi država;

d) način, kako so inozemci vnesli kapital v državo, bodisi pri ustanovitvi podjetja, bodisi pri poznejšem vstopu v podjetje. Pri tem se morajo navesti ti podatki: datum vnosa, naslov denarnega zavoda, po katerem se je izvršil vnos, kako se je z ev. vnesenimi devizami postopalo, ako se je v to svrhu porabila protivrednost od uvoza blaga v našo državo, in če so se listine uničile in pri kom.

3. Da li vodi podjetje redne trgovinske knjige od trenutka, odkar so inozemci udeleženi v lastništvu podjetja, in koliko je iznašal letni dobiček po sklepni bilanci v zadnjih petih letih. Navesti je treba tudi, koliko je od dobička pripadlo domačim in koliko inozemskim lastnikom.

4. Kako se je ravnilo v zadnjih petih letih s delom dobička, ki je pripadel inozemskim lastnikom, morebitne številke in datume dovoljenj, v kolikor so bila izdana.

5. Ako podjetje ne vodi rednih trgovinskih knjig, oz. ako se iste niso vodile od dneva, odkar sodelujejo inozemci v podjetju, naj se navede način, kako se je določil in razdelil na družabnike celotni dobiček.

6. Skupaj s temi podatki mora je podjetje poslati Devizni direkciji tudi en izvod poslednjih zaključnih računov (zaključno bilanco ter račun z gube in dobička), kakor tudi prepis protokolacije podjetja.

Pregled novih družb po strokah:

Naslednja tabela kaže, na katere panoge gospodarstva se je raztezala delavnost novih in starih družb (ki so povečale glavnico, številke kapitala v milijonih din):

	nove družbe	delniški kapital	stare družbe	delniški kapital
	število	mil. din	število	mil. din
rudarstvo	10	22,7	3	41,0
iskanje nafte	—	—	3	43,0
kovinsko-strojna industrija	5	21,3	5	251,0
tekstilne ind. in konfekte, ter trgovina	11	71,5	6	28,2
lesna ind. in trg.	2	4,8	4	12,5
kemična ind.	1	1,0	5	10,1
opekarne	1	1,0	2	2,0
predelava papirja	8	9,0	1	5,0
kmetij. industrija	1	0,5	1	5,0
mlini	1	0,5	3	4,0
živilska industrija	—	—	1	0,98
sladkorne tov.	—	—	2	44,0
pivovarne	1	3,0	—	—
tiskarne	1	0,25	—	—
založbe	1	1,0	—	—
gradbena stroka in izdelovanje gradb. mater.	3	4,5	2	3,25
električne in plinske centrale	—	—	5	14,6
transportna podjet.	1	0,5	1	2,5
ladjedelnice	1	25,0	—	—
ladijska podjetja	4	10,7	2	90,0
banke	—	—	3	2,75
trgovina z vsakovrstnim blagom	32	161,3	5	10,7

7. Izpremembe v višini deležev inozemskih lastnikov, ki bi nastale zbog odobritve obresti in dotiranja dobička oz. zaradi znižanja radi izgube v zaključnem računu, se morajo takoj po njihovem nastanku prijaviti devizni direkciji.

8. Nobena sprememba v inozemskem lastništvu, kakor so prenos obstoječega deleža enega inozemca na drugega, zvišanje obstoječega deleža z vplačilom novih sredstev, sprejemanje novih družabnikov in deležev, se ne sme izvršiti brez predhodnega dovoljenja devizne direkcije.

9. Brez predhodnega dovoljenja devizne direkcije se ne more izvršiti nobeno izplačilo inozemskim lastnikom na kateri koli podlagi (izplačilo dobička, obresti na deleže, vrnitev deleža in sl.) brez ozira na to, da li se izplačilo vrši v državi ali v inozemstvu, in da li se izdavi lastnikom samim ali drugim osebam na njihov račun.

Slednjič pripominja navodilo, da se prošnje za izplačilo katere koli vrste spleh ne bodo vzele v postopek, ako podjetje ne bo dostavilo devizni direkciji podatke v zahtevanem smislu.

»Službeni lista«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 8. januarja objavlja: Uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o sodnih taksah — Načrt za amortizacijo 3% obveznic za likvidacijo kmetijskih dolgov za proračunsko leto 1940/41. — Maksimiranje cen olju — Dovolitev uvoza in odobritev prodaje izolirnih aparatov tipa »Heeres-atmer« in tipa »K. G. Modell 130«.

Preskrba petroleja v področju sreskega načelstva v Ljubljani

Sresko načelstvo v Ljubljani je z odlokom z dne 8. januarja 1941., št. 16/741, poslalo vsem občinam svojega področja naslednjo odločbo:

Dosedanja razdelitev sreza na 10 rajonov se ukine. Tukajšnji urad bo odslej po navodilih uprave državnih monopolov v Beogradu količine petroleja, ki bo določena za vsak mesec tukajšnjemu srezu, dodeljeval posameznim občinam po naslednjem postopku:

Vsaka občina pošlje v prvi polovici meseca (do 15.) dne v mesecu k sreskemu načelstvu v Ljubljano v sobo št. 8 med dopoldanskimi urami svojega zastopnika (župana, tajnika, občinskega odbornika ali kako drugo osebo), kateremu naj občina sestavi pismo pooblastilo. Pooblaščenec občine bo nato dobil pri tukajšnjem uradu nakaznico za vso količino petroleja, ki pripada občini za dotični mesec, nakar bo občina vzela petrolej pri enem izmed ljubljanskih oziroma vrhniških veletrgovcev.

Stvar občine je, kako bo nato aretila prodajo petroleja konsumentom. Občina ga lahko prodaja sama po prehranjevalnem uradu, lahko ga pa dodeli v prodajo enemu ali več — oziroma vsem trgovcem v občini. Občine naj torej postopajo kot smatrajo same za najprimernejše.

Vsak pooblaščenec občine, ki bo prišel po nakaznico za mesec januar, mora prinesiti s seboj potrdilo občine o količini petroleja, ki je bila dodeljena občini za mesec december 1940. Brez tega potrdila ne bo sresko načelstvo izdalo nikomur nakaznice za januar. Kolikor ne bi bila občinam gornja navodila jasna, bodo dobili ustna pojasnila itak vsi pooblaščenec ob času, ko bodo prišli po nakaznico. Pripominja se, naj občine upoštevajo rok 15. v mesecu iz razloga, da se ne bi ponovili primeri, ko nekatere občine za december sploh niso dvignile petroleja in katerim je nato odobrena količina petroleja zapadla.

Novi proračun banovine Hrvatske za 377 milijonov din višji

Podpisana je bila uredba o novem proračunu banovine Hrvatske za leto 1941. Novi proračun znaša 1.827 milij. din ter je za 577 milij. din višji kakor dosedanj. V novem proračunu so zvišani predvsem materialni izdatki, da je sedaj odnos med osebnimi in materialnimi izdatki ugodnejši. Zvišani so seveda tudi osebni izdatki, najbolj v prosvetnem oddelku. Materialni izdatki so zlasti zvišani v izdatkih za kmetijstvo, veterinarstvo in socialno politiko.

Istočasno z gornjo uredbu je izšla tudi uredba o spremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih. Ta uredba velja seveda

samo za Hrvatsko. Najvažnejša novost te uredbe je določba, da mestne občine ne smejo nalagati določen na neposredne davke. Da bi pa dobile mestne občine neko nadomestilo, je istočasno podpisana uredba o davku na zemljišče. Slednjo uredbu dobe občine svoje neposredne davke, hkrati pa se bo znatno prepročila špekulacija z zemljišči, ki se je zlasti na Hrvatskem močno razpasla, kakor do-

kazujejo neverjetno dolgi oglasi realiteta pisarn v zagrebških listih.

Z uredbu o spremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih so se tudi zvišali nekateri davki. Zlasti se je zvišal minimalni davek pridobnine, tako pri davčni osnovi od pol milijona din do 2 milijona od 2 na 4 pro mille, pri davčni osnovi nad 5 milijonov din pa od 3 na 5 pro mille.

Uvedba živilskih kart Zakaj se ne uvedejo raje gospodinjske knjižice

Mnogi so predlagali uvedbo kart za najpotrebnejša živila, ker da bi se le na ta način mogla živila pravilno razdeljevati in zagotoviti prehrana vsega prebivalstva. To dnl so bile tudi že razdeljene med ljubljansko prebivalstvo pole, ki naj bodo podlaga za uvedbo oz. dodeljevanje živilskih kart. Verjetno je torej, da karte res dobimo.

Vprašanje pa je, če se bodo res uresničila pričakovanja, ki so zvezana z uvedbo živilskih kart. Mi smo prepričani, da se bodo vsi ti lepi upi izkazali kot silno pretirani in da tudi živilske karte ne bodo dosegle svojega namena.

Predvsem zato ne, ker se uvažajo te karte mnogo prepozno. Mnogi so si že toliko nakupili živil, da je zanje precej vseeno, če dobe karte ali ne, ker imajo vsaj do prihodnje žetve dovolj živil. Ker pa zaloge pri zasebnikih sploh niso popisane, sledi iz tega, da bodo dobivali karte tudi tisti, ki imajo ev. doma bogate zaloge. Karte bodo torej omogočile, da bodo mogli ti ljudje ohraniti svoje zaloge intaktno.

Drugi pogoj za uspeh živilskih kart je, da je javna uprava odlična in da funkcionira ko dobro namazan stroj. Mnogo preveliki optimisti bi bili, če bi trdili, da je naša uprava takšna. Nasprotno je zelo verjetno, da naša uprava ne bo kos vsem težkim vprašanjem, ki jih bo praktično izvajanje kartnega sistema povzročalo vedno znova.

Zmotna je tudi misel, da bi karte mogle preprečevati zlorabe. V vseh mestih je polno ljudi, ki delajo v mestih, žive pa na deželi ali ki vsaj z dežele dobe živila. Kdo bo preprečil, da nekateri ne bodo dvakrat dobivali kart? Ni pa izključeno niti to, da se bo razvila tudi trgovina s kartami.

Uvedba živilskih kart je skrajno sredstvo, ki se uporablja le v največji stiski, ko se res ne da noben drug izhod. Iz dežel, v katerih so uvedene karte, se je razširila krilatica, da se karte uvažajo zato, da dobe ljudje, če že ne

morejo dobiti zadostnih živil, vsaj upanje na ta živila.

Karte bodo poleg tega povzročale silno veliko pisarij, mnogo dela in sitnosti in zahtevale velikiški aparat. Saj bo treba samo v Ljubljani kontrolirati 20.000 gospodinjev. Kdo bo zmagal vse to delo?

Mnogo bolj enostavne ko živilske karte bi bile gospodinjske knjižice, kakor so jih predlagale gospodarske zbornice. Vsako gospodinjstvo bi imelo svojo knjižico in samo z njo bi si moglo nakupovati določena živila in v določenih količinah. Vsak nakup bi se moral vpisati in trgovci bi smeli na te knjižice prodajati samo toliko, kolikor določa mesečna kvota za dotično rodbino. Kontrola javnosti bi bila pri teh knjižicah popolna in v tem bi bil tudi največji uspeh teh knjižic. Poleg tega pa ne bi bilo treba nobenih posebnih pisarij. Tudi nobenega posebnega aparata zaradi teh knjižic ne bi bilo treba. V sodelovanju s trgovci bi se mogla vsa zadeva hitro, ceneno in praktično urediti.

Gospodinjske knjižice so na vsak način mnogo bolj praktične ko živilske karte. Ali ne mislite tudi vi tako?

Prvi španski velesejem po državljanski vojni

bo od 15. do 30. maja v Saragosi. Na 9000 m² velikem sejmišču bo postavljenih 90 paviljono., v katerih bodo razstavljeni tipični španski proizvodi. Propaganda za udeležbo in obisk tega velesejma se je že začela.

Pomanjkanje koksa v Nemčiji

Kakor poroča »Der deutsche Volkswirt«, še vedno prekaša povpraševanje po koksu navzlic od gospodarskih uradov odrejeni omejitvi potrošnje koksa njegovo proizvodnjo. Drž. komisar za premog je zato odredil, da morajo prodajalci koksa takoj ustaviti njegovo dobavo za ognjišča in posamezne peči. Namesto koksa se mora v gospodinjstvu uporabljati le premog.

Centralne kurjave bodo morale v bodoče uporabljati mešanico premoga in koksa. V tej mešanici sme biti koksa največ 80%.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovalni prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

V časlih skrajnih zaslužkov vpeljite v svoji trgovini redilni prašek za prašiče

Prodajna cena din 8.—, nabavna cena din 6.50 pri odjemu najmanj 13 zav. (kov.)

Pri odjemu 25 zav. din 6.25, pri odjemu 46 zav. din 6.—, vse fco po pošti. — Pri večjem odjemu zahrevaite posebno ponudbo.

Delamo stalno reklamo v časopisih, tako da Vam je prodaja zelo olajšana. Zaloge za Krantsko DROGERIJA KANC, Ljubljana, Židovska ulica 1 — Zaloge za Štairsko DROGERIJA KANC, Maribor, Gospodarska ulica 33.

Uprava Ljubljanske borze za blago in vrednote sporoča žalostno vest, da je nadoma preminul gospod

Anton Kralj

tajnik Zadrúžne zveze v Ljubljani,

ki je bil član finančnega odbora vse od ustanovitve Ljubljanske borze.

Blagemu pokojniku — požrtvovalnemu sodelavcu ohranimo časten spomin!

V Ljubljani dne 10. januarja 1941.

LJUBLJANSKA BORZA
ZA BLAGO IN VREDNOTE

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1—2%, ti vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje! Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

Ustega z rdečimi srci, našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!

LA NATIONALE

Akcijska družba za življenjsko zavarovanje. Zavarovalna družba proti požaru in eksploziji

FILIJALA V ZAGREBU

Ustanovljeno v Parizu

LETA 1830

Glavnica: 75.000.000 — francoskih frankov

Fondi: 1.500.000.000 — francoskih frankov

LETA 1820

Glavnica: 50.000.000 — francoskih frankov

Čekovni račun za življenje štev. 39.652

Naslov za brzojavke: LANATIONALE Telefon štev. 86-41

Čekovni račun za požar štev. 39.653

Glavno zastopstvo za dravsko banovino:

Predstavnik: A. M. FRIEDRICH, LJUBLJANA, Tyrševa cesta 1a — Telefon štev. 47-58

Doma in po svetu

Divizijski general Dragutin Milutinović, eden najspodobnejših srbskih generalov, ki se je v svetovni vojni ponovno odlikoval, je umrl v Beogradu. Slava njegovemu spominu!

V Beogradu se proučuje predlog, po katerem bi dobil Prizad monopol glede pšenice. Predlog se utemeljuje s tem, da dosednji način poslovanja s pšenico ni dal pričakovanih rezultatov, ker se vedno nekateri spretno izgrajajo uredbo ter je zato nemogoče pravilno preskrbovati vse prebivalstvo s kruhom in moko.

Proizvodnja tekstilnega blaga v naši državi se namerava tipizirati in omejiti, kakor poroča »Jugoslav. Kurir«. Nadalje se namerava izenačiti cene.

V Sremu in Bosni je bilo zadnje dni ustanovljenih pet krajevnih organizacij nemškega Kulturbunda. Kakor poroča »Deutsches Volksblatt« je v Osijeku uspešno končano združenje Nemcev v eni organizaciji.

V Dubrovniku se pripravlja velika razstava dubrovnškega pomorstva v preteklih stoletjih. Razstava bo slovesno otvorjena 2. februarja.

Vse telefonske zveze z Romunijo so pretrgane. V Romunijo so nastali baže novi nemiri. Sabotažna dejanja postajajo vedno bolj pogostna. Poroča pa se tudi o bojih med člani Zelezne garde.

Predsednik Roosevelt je imenoval odbor četvorice, ki bo nadzoroval vso vojno proizvodnjo in krbel, da se čim prej izvede prehod ameriške proizvodnje na vojno proizvodnjo. Predsednik tega direktorija je predsednik ameriškega obrambnega odbora Knudsen, člani pa so vojni minister Stimson, mornariški minister Knox in zastopnik delavcev Sydney Hellmann. Vsi člani odbora so objavili skupno izjavo, v kateri izjavljajo, da bodo storili vse, da se Združene države Sev. Amerike v smislu Rooseveltovih besed čim prej izpremene v orožno demokracijo.

Se letos bosta spuščena v morje dva ameriška superdreadnoughta »North Carolina« in »Washington«, ki imata oba po 45.000 ton.

»Krasnaja zvezda« poroča, da so v rdeči armadi zopet uvedene za oficirje sablje. Oficirji tankovskih odredov, inženirskih čet in zrakovplovstva pa bodo imeli bodala.

V madridski palači, v kateri se vrše procesi proti republikanskim voditeljem, je nastal požar. Streha palače je zgorela, ves material, ki obremenjuje republikanske voditelje, pa so mogli rešiti.

Ustanovitelj skavtizma lord Baden-Powell je umrl v starosti 83 let v Londonu.

Italijanska vlada namerava povečati zaloge tekočega goriva za trikratno. V ta namen bo nabavila nove cisterne. Za izvedbo tega načrta bo treba dve milijardi lir.

Uprava romunskih državnih železnic je izdelala načrt o razširjenju in modernizaciji romunskih železnic, za kar bi bilo potrebno 40 milijard lejv. Po tem načrtu bi se zgradilo 10 novih železniških prog, proga Ploesti—Kronstat pa bi se elektrificirala. Povečal pa bi se tudi vojni park.

Švica je znova omejila potrošnjo bencina. Za družbena potovanja so ne bo več izdajal bencin.

V vsej Španiji, Alžiru in Franciji je zelo huda zima. V Španiji je bilo —14 stopinj mraza, kar je za španijo nekaj izrednega. Mnogo ljudi je zmrznilo.

Sejmi

- 13. januarja: Nova cerkev, Semič, Krka-Videm, Šmarje pri Jelšah;
- 14. januarja: Laško, Zirovnica, Verace (Sv. Filip);
- 15. januarja: Veliki Podlog;
- 16. januarja: Irča vas (občina Šmihel-Stopiče);
- 17. januarja: Kapele pri Brežicah, Petrovče, Dobropolje-Videm, Cerklje na Gorenjskem, Kostanjevica, Unec, Guštanj (samo kramarski sejmi).